

گزارشگری مالی و ساختار سرمایه

افشین حسنونند

اکرم حسنونند

محسن امیری نیا

www.ketab.ir

سرشناسه	حسنوند، افشین، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پندآور	گزارشگری مالی و ساختار سرمایه
مشخصات نشر	تهران : انتشارات دا ، ۱۳۹۴ .
مشخصات ظاهری	۹۲ ص. : مصور
شابک	978-600-95356-7-5
وضعیت فهرست نویسی	فهرست مختصر
یادداشت	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده	حسنوند، اکرم ، ۱۳۶۱ -
شناسه افزوده	امیری نیا، محسن، ۱۳۷۰ -
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۲۰۲۱۶

انتشارات دا

گزارشگری مالی و ساختار سرمایه

مؤلفین: افشین حسنوند / اکرم حسنوند / محسن امیری نیا

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

تصویرگر جلد: مالک اختر شناس

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۳۵۶-۷-۵

نشانی: میدان انقلاب، خ جمالزاده جنوبی، پلاک ۷۸، واحد ۱۷

فهرست

۵	مقدمه
۷	تعریف واژه ها و اصطلاحات
۹	فصل اول:
۹	مبانی نظری و پیشینه ساختار سرمایه
۱۲	بررسی روش های تامین مالی
۱۳	تامین مالی کوتاه مدت
۱۴	تامین مالی بلندمدت
۱۵	نقش بدهی در مجموعه اقسام مالی شرکت ها
۱۶	ساختار سرمایه
۱۸	عوامل تعیین کننده و موثر بر ساختار سرمایه
۱۹	عوامل درونی موثر بر ساختار سرمایه
۲۲	عوامل بیرونی موثر بر ساختار سرمایه
۲۳	نظرات مختلف پیرامون ساختار سرمایه
۲۳	(۱) دیدگاه سود خالص
۲۴	(۲) دیدگاه سود خالص عملیاتی
۲۵	(۳) دیدگاه سنتی
۲۷	(۴) دیدگاه مودیگلیانی و میلر
۲۷	(۱-۴) حالت اول- بدون وجود مالیات
۲۹	(۲-۴) حالت دوم- با در نظر گرفتن مالیات
۲۹	(۵) نظریه توافقی ایستا
۳۱	(۶) نظریه ترجیحی
۳۲	کیفیت گزارشگری مالی
۳۴	ابعاد کیفیت گزارشگری مالی
۳۵	ضرورت وجودی چارچوب مفهومی گزارشگری مالی
۳۶	اهداف گزارشگری مالی
۳۷	استانداردهای گزارشگری
۴۰	ویژگیهای کیفی گزارشگری مالی
۴۳	عوامل مؤثر بر قابلیت اتکاء گزارشات مالی
۴۵	ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی
۴۶	کیفیت گزارشگری مالی و پیامدهای آن

۴۷		گزارشگری مالی
۴۸		فرایند گزارشگری مالی
۴۹		پیشینه گزارشگری مالی و ساختار سرمایه
۴۹		مروری بر تحقیقات خارجی
۵۴		مروری بر تحقیقات داخلی
۵۷		فصل دوم
۵۷		فرضیات و متغیرهای اصلی در گزارشگری مالی و ساختار سرمایه
۵۸		فرضیات
۵۸		متغیرها :
۵۹		متغیر وابسته
۵۹		متغیرهای مستقل
۶۱		متغیرهای کنترلی:
۶۱		جامعه آماری و نحوه نمونه‌گیری از آن
۶۲		چگونگی انجام آزمون فرضیهها
۶۴		آزمون فروض کلاسیک رگرسیون
۶۹		ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده
۷۰		الگوی اندازه گیری
۷۱		فصل سوم
۷۱		تجزیه و تحلیل اطلاعات
۷۲		آمار توصیفی
۷۴		تحلیل همبستگی
۷۵		بررسی نرمال بودن توزیع متغیر وابسته
۷۷		آمار استنباطی
۷۷		آزمون فرضیه اول و دوم
۷۹		نتایج آزمون فرضیه ها
۷۹		آزمون فرضیهی اول
۷۹		آزمون فرضیهی دوم
۷۹		آزمون فرضیه سوم
۸۱		آزمون فرضیه چهارم
۸۷		منابع و ضمائم

مقدمه

در این فصل ابتدا به بیان کلیات تحقیق شامل بیان موضوع، اهداف و اهمیت موضوع تحقیق، فرضیات تحقیق، قلمرو تحقیق، روش تحقیق و تعریف واژه ها پرداخته می شود. یکی از مهم ترین اهداف که مدیران مالی برای حداکثر رساندن ثروت سهامداران، تعیین بهترین ترکیب منابع شرکت یا همان ساختار سرمایه می باشد. در مورد ساختار سرمایه شرکت ها، دو نظریه سلسله مراتبی و موازنه ایستا در ادبیات مالی مطرح شده است، براساس مدل موازنه ایستا می توان از طریق برقراری توازن بین منافع تامین مالی از طریق بدهی (مثل صرفه جویی مالیاتی حاصل از بهره بدهی و کاهش هزینه نمایندگی از طریق نقش کنترلی بدهی) و هزینه مرتبط با بدهی (مثل هزینه ورشکستگی و هزینه های نمایندگی بدهی) به ساختار سرمایه ای دست یافت که ارزش شرکت را حداکثر کند. این همان ساختار سرمایه بهینه است. (Huang & Janson 2006). در حالی که در مدل سلسله مراتبی، نواقص بازار سرمایه کانون توجه قرار می گیرد و هزینه مبادلاتی و عدم تقارن اطلاعاتی و توانایی شرکت برای پذیرش سرمایه گذاری های جدید را با وجوه و منابع داخلی مرتبط می سازد (Boot & eyvazian 2001).

یکی از اهداف گزارشگری مالی تسهیل تخصیص بهینه سرمایه در اقتصاد است. یکی از مهمترین جنبه های این نقش بهبود تصمیمات سرمایه گذاری است. همچنین افزایش شفافیت مالی پتانسیلی برای کاهش مشکل عدم کارایی سرمایه گذاری می شود کیفیت گزارشگری مالی به عنوان متغیر مستقل می باشد. کیفیت گزارشگری مالی عبارت از دقت اطلاعات گزارش شده برای تشریح بهتر عملیات شرکت است، عملاً اطلاعات مربوط به جریان وجه نقد شرکت اطلاعات مورد علاقه سرمایه گذاران است. این تعریف از کیفیت گزارشگری مالی منطبق بر تعریف هیات استانداردهای حسابداری است که عنوان می کند یکی از اهداف گزارشگری مالی آگاه کردن اعتبار دهندگان و سرمایه گذاران بالقوه جهت

کمک به تصمیم‌گیری منطقی و ارزیابی جریان وجه نقد مورد انتظار شرکت است (بیدل و هیلاری، ۲۰۰۹، ۱۸). ساختار سرمایه به عنوان متغیر وابسته بکار می‌رود. ساختار سرمایه بیان‌گر میزان استفاده از بدهی و سهام برای تامین مالی دارایی‌ها می‌باشد و کلاً شامل قسمت چپ ترازنامه می‌شود و ارتباط بین بدهی و سرمایه در تامین دارایی‌های یک شرکت را اهرم مالی گویند که به عنوان شاخصی از سرمایه از آن استفاده می‌کنیم که از طریق $\frac{D}{A}$ (کل بدهی / ارزش بازار کل دارایی) یا (کل بدهی / ارزش دفتری کل دارایی) بدست می‌آید و برای رسیدن به یک ساختار سرمایه مطلوب باید حدی از تعادل بین دو منبع اصلی تامین مالی یعنی بدهی و حقوق صاحبان سهام ایجاد کرد که بتوان در نقطه‌ای میانگین موزون هزینه سرمایه را به حداقل رساند و ثروت سهامداران حداکثر شود که نقدشوندگی نیز یکی از عواملی است که هزینه حقوق صاحبان سهام را کاهش می‌دهد و بین نقدشوندگی و ساختار سرمایه ارتباط ایجاد می‌کند (ساندرا مرتال و مارک لیسون، ۲۰۰۹، ۶۱۱). حال این تحقیق بر آن است تا ساختار سرمایه و ارتباط آن با کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های حاضر در بورس اوراق بهادار تهران را بررسی نماید.

از مهم‌ترین اهداف که مدیران مالی برای حداکثر رساندن ثروت سهامداران، تعیین بهترین ترکیب منابع شرکت یا همان ساختار سرمایه می‌باشد. تغییر ریسک و بازده شرکت‌ها از تصمیمات مربوط به ساختار سرمایه، توسط مدیران حاصل می‌شود و نیز به علت تفاوت ریسک هر روش تامین مالی، شرایط اعتباری شرکت تحت تأثیر سیاست تامین مالی قرار می‌گیرد. ساختار سرمایه هر شرکت، هشدار اولیه‌ای در ارتباط با میزان مضيقه مالی شرکت است و لازم است در برنامه ریزی راهبردی شرکت‌ها تعیین عوامل موثر بر کارایی تامین مالی آنان مورد توجه جدی باشد (سینایی ۱۳۸۶). مسئله ساختار سرمایه از موضوعات بحث‌برانگیز در حیطه مالی شرکت‌هاست. پژوهشگران مختلف با ارائه نظریات و نظریه‌های گوناگون، دنبال یافتن راهی برای تعیین ساختار سرمایه بهینه‌ای هستند که هزینه سرمایه شرکت را حداقل و ارزش آن را حداکثر کند. در سال ۱۹۵۸ میلرو مودیلیانی در مقاله‌ای با عنوان "هزینه سرمایه، مالیه شرکتی و نظریه سرمایه‌گذاری" انقلابی در ادبیات ساختار سرمایه به وجود آوردند. هرچند این محققان، بعدها در نظریه خود تجدید نظر کرده و دیگران نیز انتقاداتی بر آن وارد کردند، اما روش آنها برای اثبات نظریه خود بسیار بدیع بوده و راه جدیدی پیش روی تحقیقات مالی گذاشت (Titman, 1998). تنوعی‌های مختلفی

پیرامون ساختار سرمایه شرکت وجود دارد برخی از این تئوری ها وجود بدهی در ساختار سرمایه شرکت را عامل افزایش دهنده و برخی دیگر عامل کاهش دهنده ارزش شرکت می دانند همچنین از لحاظ تئوری به نظر می رسد که مدیران زمینه هایی برای تغییر ساختار سرمایه خواهند داشت بنابراین با توجه به نقش ساختار سرمایه در ثروت آفرینی برای شرکت بررسی عوامل موثر بر آن از اهمیت خاصی برخوردار است. گزارشگری مالی یکی از مهمترین فرآورده های سیستم حسابداری است که از اهداف عمده آن فراهم آوردن اطلاعات لازم برای تصمیم گیری اقتصادی استفاده کنندگان در خصوص ارزیابی عملکرد و توانایی سودآوری بنگاه اقتصادی است (نوروش، ۲۴، ۱۳۷۷). گزارشگری مالی فراتر از صورت های مالی است و سایر ابزارهای اطلاع رسانی مانند گزارش هیات مدیره، گزارش های ادواری و اطلاع رسانی اینترنتی را شامل می شود. گزارشگری مالی فقط یک محصول نهایی نیست، بلکه فرآیندی متشکل از چند جزء است. (ثقفی، ۱۳۷۷، ۲۳). در نتیجه می خواهیم به این سؤال جواب دهیم که کیفیت گزارشگری مالی بر ساختار سرمایه چه تاثیری دارد؟

تعریف واژه ها و اصطلاحات

ساختار سرمایه: ترکیبی از بدهی و حقوق صاحبان سهام است که شرکت ها بدان وسیله به تامین مالی دارایی ها خود می پردازند. ساختار سرمایه شامل، بدهی ها، سهام ممتاز و سهام عادی می باشد.

کیفیت گزارشگری مالی: ضوابطی که اطلاعات مفید و سودمند را از یکدیگر تفکیک می کند و سودمندی اطلاعات مالی را ارتقا می دهد (نوروش، ۱۳۷۷)

بورس اوراق بهادار تهران: طبق ماده ۱ قانون تاسیس بورس اوراق بهادار، بورس اوراق بهادار تهران بازار خاصی تعریف شده است که در آن داد و ستد اوراق بهادار توسط کارگزاران بورس طبق مقررات قانونی انجام می شود. اوراق بهادار مجاز برای معامله عبارتند از: سهام اوراق قرضه دولتی شرکتها و شهرداریها

کیفیت اقلام تعهدی: کیفیت اقلام تعهدی را می توان مقدار تطبیق سود شرکت با میزان جریانهای نقدی ایجاد شده تعریف کرد و کیفیت اقلام تعهدی ضعیف این تطبیق را کاهش داده و سبب افزایش ریسک اطلاعاتی شرکت می شود.